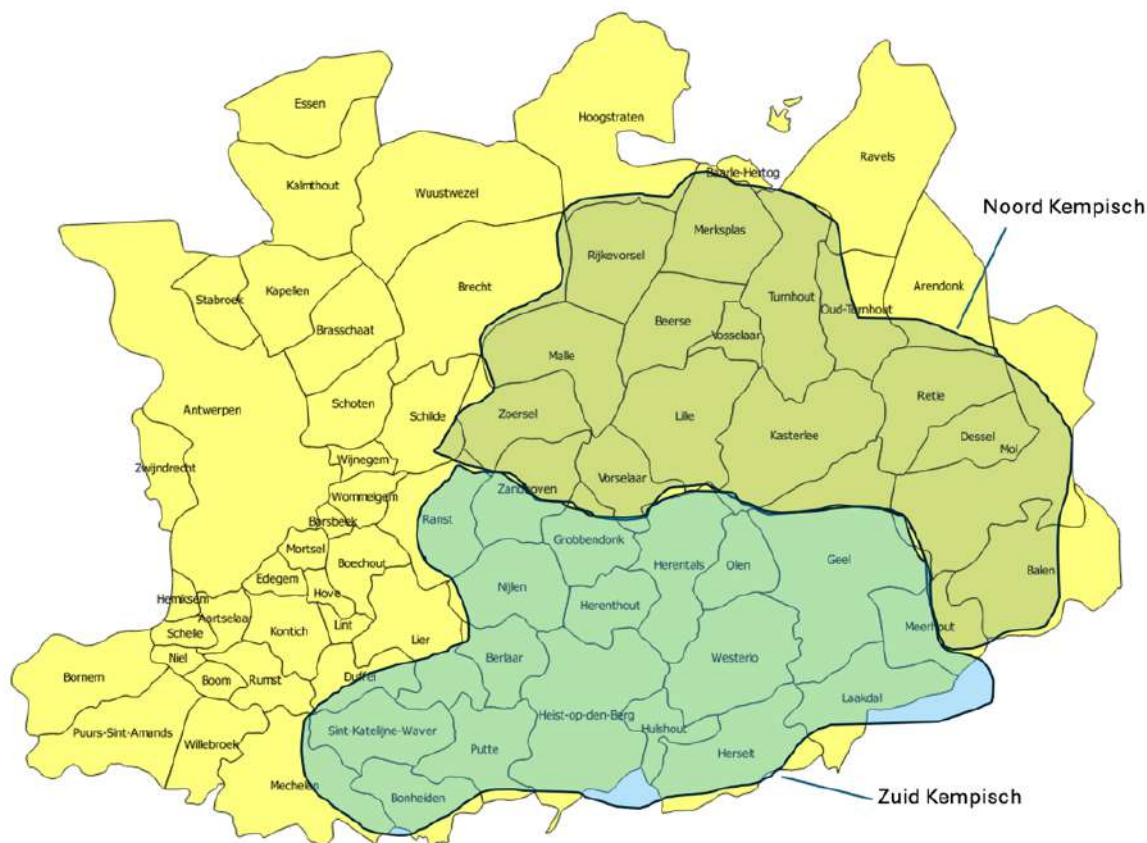

Ligt de taalgrens in Schilde? ABN, het Antwerpse of het Kempische dialect

Sinds de middeleeuwen behoort de provincie Antwerpen tot het **Hertogdom Brabant**, net zoals de provincie Vlaams-Brabant, Brussel en de Nederlandse provincie Noord-Brabant. Dit betekent dat deze regio's niet tot het Graafschap Vlaanderen horen. De dialecten die in onze regio gesproken worden, vertonen daarom veel overeenkomsten.

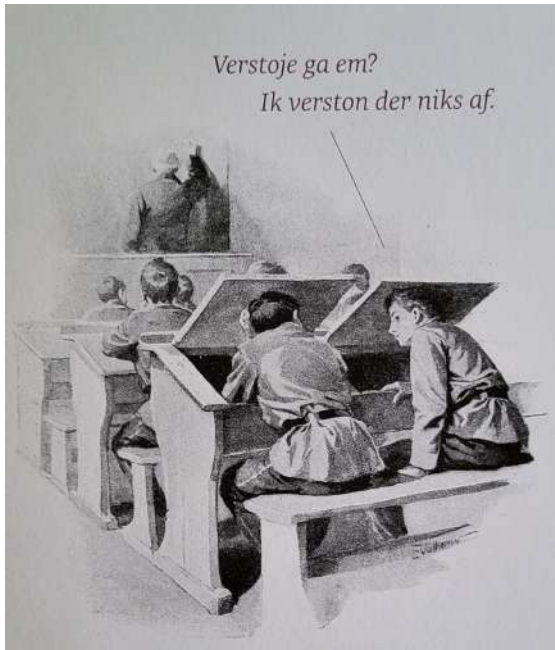
De term '**Antwerps**' kan verwarrend zijn. Men spreekt van 'stadsantwerps' voor de taal van de inwoners van de stad Antwerpen en van '**Brabants**' voor de dialecten van een breder gebied, waaronder niet alleen de provincie Antwerpen, maar ook de eerder

genoemde gebieden die deel uitmaakten van het hertogdom Brabant.

De dialecten in de regio vertonen opmerkelijke overeenkomsten, vooral in bepaalde woorden zoals "kip" en "dus".

Kenmerkend voor het Antwerps is de scherpe uitspraak van de klinkers, waardoor deze woorden klinken als 'kiep' en 'duus'.

Interessant genoeg hebben veel dialecten in Vlaams-Brabant een vergelijkbare uitspraak, wat de taalkundige verbondenheid tussen deze regio's onderstreept.

Stadsdialecten zoals het Antwerps hebben de neiging om unieke taalkenmerken te ontwikkelen waarmee ze zich van de "boerkes" van het omliggende platteland kunnen onderscheiden.

Hoewel het verschil tussen het stadsdialect en de omliggende gebieden in Antwerpen minder uitgesproken is dan in steden als Gent en Mechelen, heeft het Antwerpse dialect toch zijn unieke eigenschappen.

Een typisch voorbeeld hiervan is de uitspraak van de 'n' in woorden als 'mens' en 'hond'. In het Antwerps wordt 'een mens' uitgesproken als 'ne ments' en 'een hond' als 'nen ongd'. In het plat dialect.

Wat het Antwerpse dialect uniek maakt, is de uitbreiding die het gedurende de 20ste eeuw heeft doorgemaakt. Gebieden zoals Merksem, Brasschaat, Schoten, en in

zekere mate ook 's-Gravenwezel, en naar mijn inzicht minder in Schilde, hebben hun lokale dialecten zien evolueren in de richting van het stadsantwerps.

Dit fenomeen kan worden toegeschreven aan het feit dat steeds meer inwoners van Antwerpen zich in deze gebieden vestigen, op zoek naar groene en mogelijk betaalbaardere woonomgevingen, en daarbij hun eigen dialect meebrengen.

Hierdoor heeft het stadsantwerps een minder "**typisch lokaal**" karakter vergeleken met dialecten in andere steden, zoals in Gent.

De Antwerpse Kempen staan bekend om hun **unieke taalgebruik**, wat duidelijk naar voren komt bij bekende figuren zoals Wout Van Aert, Tom Boonen en de zangeres Nathalia, die allen hun Kempisch accent laten horen. Maar wat kenmerkt nu precies het "Kempisch"?

In de **Zuiderkempen**, bijvoorbeeld, hebben ze de neiging om de 'r' weg te laten in woorden als 'staart' en 'vers'.

Aan de andere kant worden in de **Noorderkempen** woorden als 'spelen' en 'zeven' uitgesproken als 'speulen' en 'zeuven', terwijl deze **'eu'-klank** in het zuiden voornamelijk voorkomt in het woord 'veul'.

Een typisch kenmerk dat de grens tussen het stadsantwerps en het Kempisch markeert, is de manier waarop de **'h'** aan het begin van woorden zoals 'hier', 'huis' en 'hebben' wordt uitgesproken.

De provincie Antwerpen wordt van noord naar zuid verdeeld door een lijn waarlangs de uitspraak van de 'h' varieert. **Ten westen** van deze lijn, waar de stad eindigt en de Kempen beginnen, wordt de 'h' vaak weggelaten, waardoor men 'ier', 'uis' en 'ebben' zegt. **Aan de oostkant** van de lijn wordt de 'h' daarentegen wel uitgesproken, dus 'hier', 'huis' en 'hebben'.

Schilde ligt mogelijk op deze **scheidingslijn** tussen west en oost.

Hoewel de verschillen subtiel zijn, wordt de Kempische tongval vaak als speciaal ervaren. Dit kan te maken hebben met het feit dat dialecten in de rustigere Kempen sterker behouden blijven dan in de stedelijke gebieden, waar door meer invloeden van buitenaf de dialecten sneller veranderen.

Het zag er lang naar uit dat zich uit het stadantwerps **de Nederlandse taal** zou ontwikkelen in de 16de eeuw.

Toen, helaas, na de val van Antwerpen in 1585 de Zuidelijke Provinciën terug in Spaanse handen kwamen, werden de vele Protestanten in de stad verzocht zich te bekeren of op te hoepelen. Het gevolg was dat de economisch en culturele elite van 't stad emigreerde naar Hollandse steden.

De gevolgen voor het Nederlands is dat wij vandaag een **standaardnederlands** spreken die op het dialect van de Hollandse elite is gebaseerd.

Maar aan de stelling dat de taal van de Antwerpenaar de directe erfgenaam is van de oertaal die in het **Aards Paradijs** werd gesproken, daar is geen discussie over.

Joos Verschueren

Het Gemeentehuis van Schilde

over Bibliotheek, Musea en Vrije Toegang

Dialecten en taal spelen een cruciale rol in het vormen van onze samenleving waarin het elkaar begrijpen en respecteren centraal staan. Het is niet alleen een middel om te communiceren, maar ook een weerspiegeling van onze cultuur en geschiedenis. Een **bibliotheek** speelt een essentiële rol in het bevorderen van taalvaardigheid en het aanbieden van kennis en cultuur aan alle leeftijdsgroepen. Maar vooral bij jongeren moeten we innovatieve manieren vinden om hen aan te moedigen tot lezen, iets wat in een tijdperk dat gedomineerd wordt door sociale & digitale media een uitdaging is.

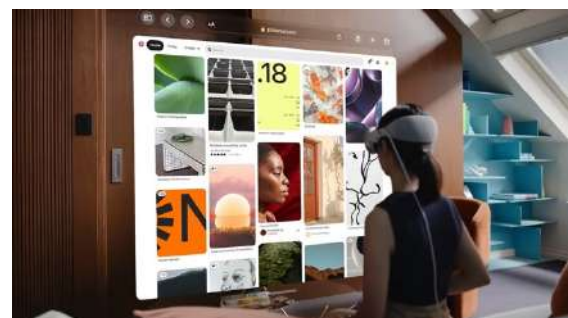

Bibliotheken moeten met de tijd meegaan en het bestuur moet luisteren naar wat jongeren leuk en belangrijk vinden. Ze moeten het vooral gezellig maken, maar ook nieuwe en spannende dingen bedenken, zowel voor hoe de bibliotheek eruitziet als voor de activiteiten die ze aanbieden.

“Bibliotheken moeten meegaan met hun tijd”

Creëer bijvoorbeeld **speciale zones** in de bibliotheek die uitgerust zijn met de nieuwste technologieën, zoals VR-headsets en audioboek luisterstations. Deze zones kunnen jongeren aantrekken die interesse hebben in de nieuwste technologische

innovaties, en bieden hen tegelijkertijd de kans om de bibliotheek te verkennen.

Organiseer regelmatig **workshops** en evenementen die gericht zijn op interesses van jongeren, zoals inspirerende sessies rond Artificieel Intelligentie, workshops

over leren coderen, grafisch ontwerpen, en boek-gerelateerde film.

“Eén gemeentehuis met alle gemeentediensten”

Niet alleen de bibliotheek, maar ook het ganse **gemeentehuis van Schilde** is aan vernieuwing toe.

Om alle gemeentediensten efficiënt in het gemeentehuis te kunnen huisvesten, is het essentieel dat we extra ruimte creëren.

Wat betreft het **Museum Van Dijck**, is het misschien een heroverweging waard om deze te verhuizen naar onze **cultuurtempel ‘De Werf’**. Deze verhuizing zou niet alleen de broodnodige ruimte vrijmaken om alle gemeentediensten onder één dak te centraliseren, maar ook de mogelijkheid creëren om de **toegankelijk** van de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren.

Het mogelijk maken voor inwoners om **zonder afspraak** het gemeentehuis binnen te lopen, naast de optie om een afspraak te plannen, is essentieel om het directe contact met de lokale diensten te verbeteren. Sinds Corona zijn de gemeentediensten alleen op afspraak te bereiken, wat ik ten zeerste betreur.

“Gemeentediensten moeten ook zonder afspraak toegankelijk zijn”

Vrije toegang maakt het voor bewoners gemakkelijker om vragen te stellen en zorgen te delen, vooral bij onderwerpen gerelateerd aan sociale zaken en burgerzaken.

“Tegelwippen begint het best op het plein voor het gemeentehuis”

Tot slot is het belangrijk om aandacht te besteden aan de **inrichting van het plein voor het gemeentehuis**. Het ontharden van deze open ruimte zal zeker leiden tot een groenere, gezondere en mooiere leefomgeving voor de bewoners en de medewerkers van de diensten. Ook hier is het noodzakelijk dat de gemeente het voorbeeld geeft.

Philippe
Verschueren
Gemeenteraadslid

GEEF UW MENING!

Vindt u dat de gemeentediensten ook zonder afspraak toegankelijk moeten zijn ?

Geef uw mening op hetverhaalvanschilde.be

Bekijk de Drone Video

Klik hier: <https://youtu.be/0-GpUUUVGik>

Joos & Philippe Verschueren

Joos Verschueren, 85 jaar oud, is een al meer dan een halve eeuw trotse inwoner van Schilde-‘s-Gravenwezel. Eerst nam hij zijn intrek in het Zonnebos, om later te verhuizen naar de dorpskern van Schilde. Hij is de patriarch van een gezin met drie kinderen, waaronder **Philippe Verschueren**, die op 55-jarige leeftijd ook meer dan 35 jaar in Schilde -‘s-Gravenwezel heeft doorgebracht en zelf vader is van vier kinderen.

Beide Verschuereus delen een diepgaande passie voor hun gemeente, haar ontwikkeling en hebben beiden betrokkenheid getoond bij hun gemeenschap door dienst te doen als gemeenteraadslid. Door een **verbindinglijn te trekken tussen het verleden en de toekomst** van Schilde, hopen ze ideeën te introduceren die gericht zijn op het verbeteren van de levenskwaliteit van alle Schilde inwoners. En daarbij willen ze graag weten wat u ervan denkt.

(*) Geraadpleegde bronnen:

Heemkundige Kring Jan Vleminck : De tram in Wijnegem 2007
Heemkundige Kring Jan Vleminck : Wijnegem onder de grond 2017
Serge Migom: Van klei tot kerk 2004
Heemkundige Kring Jan Vleminck: 700 jaar Familie van Havre 2004
Joseph Schobbens : Les Environs d'Anvers 42 promenades pédestres 1921
Heemkundige Kring Jan Vlemick: De kastelen van Wijnegem 2016
Heemkring De Drie Rozen : Obiits en Rouwgebruiken bij de Adel 2002
Heemkring De Drie Rozen : Baron de Caters Een leven vol beweging
Heemkring De Drie Rozen: De Vogelenzang een wijk apart
Educatief dossier 2005-2006: Politiek en Spelling
Henri Breugelmans : 100 jaar Parochiekerk 100 jaar klooster 1978
Floris Prims : Geschiedenis van Antwerpen 1947
Heemkring Scilla : diverse artikelen
Heemkring De Drie Rozen: diverse artikelen
Yves van de Werve de Vorsselaer : Légendes et vérités 2009
Jan van den Bergh: Alhier tot Sgravenwezele 1991
Hugo Jacobs, Staf Oorts, Jos Van Bulck Toen we Nederlanders werden en waren 1814-1830
Jacques Claes: De Gebeurtenis Antwerpen Hoe het ging en gaat 2019
Gemeente Schilde en auteurs: Schilde 's-Gravenwezel in beeld 2011
Roland Baetens: Van abdijdomein tot villapark 2003
Parochie OLVrouw-ten-hemel-opgenomen Schilde 1942 – 1965 – 2022
Fortengordels.be
Joseph de Hasque De antitankgracht te Antwerpen 1990
Robert Gils en Georges Melis De antitankgracht van de vesting Antwerpen 2012
Serge Desouter archief
Johan De Caluwe/Veronique De Tier/Anne-Sophie Ghyselen/Roxane Vandenberghe Atlas van het dialect in Vlaanderen